

1925 ÁPRILIS 15.

ERDÉSZETI LAPOK

LXIV. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

4. FÜZET

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Felelős szerkesztő:

CZILLINGER JÁNOS

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1925 évre általában 240.000 K., erdőtisztéknek 120.000 K.,
erdészeti altisztéknek 80.000 K.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárulékok (alap. kamat vagy tagdíj) és az időn-
kint közzétett pótdíj fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének.

(Telefon: 37—22.)

Vizsgálatok a szíkfásítási probléma biokémiai vonatkozásairól

Írták Fehér Dániel és Vági István

Az Erdőmérnöki Főiskola Növényteni és Erdészeti Vegytani Intézeteiből
21. sz. (Sopron)

A szíkfásítás kérdése kétségkívül Csonka-Magyarország erdőgazdaságának egyik legfontosabb, de egyúttal legnehezebb problémája. Legfontosabb azért, mert ennek megoldása a magyar erdőgazdaságot viszonylag nagy területi nyereséghez juttatja, legnehezebb, mert a kérdésnek elméleti és gyakorlati vonatkozásai ma még úgyszólván teljesen ismeretlenek. A fásítás különösen nehéz probléma: a mezőgazdasági növények egy tenyészeti időszak alatt megmutatják a kvalitatív és kvantitatív eredményeket, azonban a fák hosszú életkora és mélyreható gyökérzete ahhoz, hogy a kérdés helyes megítélése lehetővé váljék, több évre terjedő megfigyelési időt s ami a legfontosabb, alapos elméleti előtanulmányokat kíván.

A tudományos kutatás mai fejlett volta mellett, hasonló kérdések megoldásánál az empirikus módszerek kizárólagos alkalmazása célravezető nem lehet s ha ezeknek alkalmazását megfelelő, a tudományos kutató munkásság mai fejlett színvonalán álló elméleti, főleg élettani és biokémiai vizsgálatok elő nem készítik, ezek csak sötétben való tapogatódzások maradnak.

Mi már 1923 tavasza óta foglalkozunk a kérdés elméleti, de főképen élettani kémiai vonatkozásaival.¹ Vizsgálataink alapját képező gondolatmenetünk röviden a következő:

1. Egy megfelelő hasznosítási módszer bevezetését csak akkor lehet eredmény kilátásával megkísérelni, ha azokat a biológiai tényezőket, amelyek ezen talajokon a növénytenyésztet lehetetlenné teszik, egymástól elkülönítve és kísérletileg a növények életére gyakorolt hatásukra minőségileg és mennyiségileg megvizsgáljuk.

2. *Ha ezeknek a tényezőknek az élettani és biokémiai magatartását a végzett vizsgálatok alapján megismertük, akkor lehet ezeknek a kiküszöbölésére vonatkozólag, a már ismert magatartásukra alapított eljárásokat exakt kísérletekkel kapcsolatban, a gyakorlatban kipróbálni.* A szíktalajok a növények életét elsősorban rossz, kémiai és azután ezek folyományaképen jelentkező fizikai tulajdonságaik folytán teszik lehetlenné, amihez hozzájárul a csapadék hiánya is. Ha tehát a kémiai sajátságok megfelelő megjavítása sikerül, úgy ezek természetszerűleg a fizikai tényezők javulását is magukkal fogják hozni, míg a csapadékviszonyokkal, mint adott tényezővel kell számolnunk. Az eddig lefolytatott vizsgálatok két tényező magatartásának a felderítésére:

a) A szikestalajok nitrit (NaNO_2 vagy KNO_2) és b) a szóda (Na_2CO_3) tartalmának a növények (még pedig úgy a fák, mint pedig a gazdasági növények) csírázására és növekedésére gyakorolt hatására terjeszkedik ki.

Treitz Péter (2.) ismert kitűnő könyvében annak a nézetének adott kifejezést, hogy nem lehetetlen, miszerint a

¹ A vizsgálatok részletes eredményei a *Biochemische Zeitschrift* 1924/25. évfolyamában jelentek, illetve jelennek meg.

szíkes talajok nitrit tartalma, amely vizsgálatai szerint körülbelül 0.00005 % súlyszázalékot tesz ki, okozza a növényzet pusztulását.

Idevonatkozólag a már lezárt és részben még folyamatban lévő kísérleteink megmutatták, hogy a fenti mennyiség 1000-szeres mennyisége sem képes a növényeket csírázásukban vagy növekedésükben gátlólag befolyásolni; *amint pedig a legutóbbi kísérleti sorozatok mutatják, körülbelül: 0.25 gr. N_2O_3 pro liter akkor, mikor a többi növényi tápanyagok in minimo vannak jelen, egyenesen gyorsítólag, stimulálólag hat a növények csírázására és fejlődésére.* Addig tehát, míg a szíkesekben legalább 0.7 gr. N_2O_3 pro 1000 gr. kimutatható nem lesz, a nitritek mérgező hatását nem ismerhetjük el, annál is inkább, miután a rendelkezésre álló különböző szíktalaj próbák, amelyek közül egyesek vakszíkról valók, maximális értékben 0.001 gr. N_2O_3 tartalmaztak.

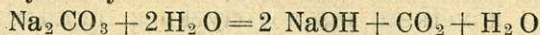
A magunk részéről éppen ezen utóbbi körülmény folytán, azon véleményünknek adunk kifejezést, hogy a szíkes talajok $NaNO_2$ tartalma a növényzetre, illetve ennek növekedésére minden valószínűség szerint kedvezőtlen befolyást gyakorolni nem fog.

A vizsgálatok eredményét, a most még folyamatban lévő kísérletek lezárása után fogjuk közölni.

A másik tényező, amely a szíkes talajok túlnyomó részében előfordul, a szóda (Na_2CO_3).

A szíktalajok szódatartalma rendszerint 0.05—1.0 % között váltakozik s azért a kísérleteinknél is rendszerint ezekkel a koncentrációkkal dolgoztunk.

Amint ismeretes, a Na_2CO_3 egy gyenge savnak erős lúggal való egyesülése útján keletkezik s ezért a kémiai tömeghatás törvénye folytán vizes oldatban a

képlet szerint hydrolysiszt szenved. Minthogy pedig a keletkezett nátronlúg a szénsavval szemben erős elektrolytikus bomláson megy át, az oldat a benne levő szabad *OH* ionok hatására alkalikus reakciót mutat. A szódnának a növényzetre gyakorolt hatása tehát elsősorban az *OH* ionok *túlsúlyára*

vezethető vissza, amelyek a talajban a gyökerek táplálkozásánál lejátszódó kémiai folyamatokat károsan befolyásolják. Magából a szódából a gyökér nagyon keveset vesz fel. Egy idevágó quantitativ kísérletnél, amelyet 1924 december 12—26-ig figyeltünk meg, 0,3 %-os oldatban a kifejezett előcsíráztatott búzanövények 2 cm. nagyságot értek el és egyenkint mindössze 0.00013 gr. Na_2CO_3 -t vettek fel. Miután az ellenőrző kísérlet ezen idő alatt 4 cm. nagyságot ért el, látható, hogy ez a rendkívül kis mennyiség elég volt ahhoz, hogy a növekedést a felére szállítsa le.

Az elmúlt két év alatt összesen körülbelül 80 kísérletet végeztünk, amelyeket a fásításnál tekintetbe jövő erdei fákon kívül, összehasonlításként a négy gazdasági növényre, búzára, rozsra, zabra és árpára is kiterjesztettünk. A kísérleteket összesen VI. kísérleti sorozatba soroltuk, amelyeknek a részletes eredményeit a bevezetésben említett német nyelven megjelenő munkák közlik.

Itt tájékozásul közöljük:

Az (I.) sorozat desztillált vízben csíráztató kereteken a gazdasági növények csírázási százalékat tanulmányozta.

A (II.) következő fás növények csírázását kutatta: *Pinus silvestris*, *Pinus nigra*, *Ailanthus glandulosa*, *Robinia Pseudacacia*.

A (III.) cserépedényekben, humuszban, szegény homokban a gazdasági növények viselkedését, csírázását és növekedését figyelte meg.

A (IV.) ugyanazt a következő fáknál: *Acer negundo*, *Ailanthus glandulosa*, *Fraxinus excelsior*.

Az (V.) ugyanazt a következő fáknál: *Ailanthus glandulosa*, *Pinus nigra*, *Pinus silvestris*, *Robinia pseudacacia*.

A (VI.) következő fás növényeknek humuszban gazdag homokos földben való növekedését figyelte meg: *Ailanthus glandulosa*, *Pinus nigra*, *Pinus silvestris*, *Robinia pseudacacia*.

Az összes kísérleteknél a szódatartalom a következő fokokban volt megadva: 0.05, 0.1, 0.2, 0.3, 0.4, 0.5 % és ellenőrző kísérlet.

A kísérletek télen a kísérleti üvegházban, nyáron a szabadban voltak, átlagos tartamuk a gazdasági növényeknél 27 nap, a fás növényeknél 118 nap volt.

Tájékoztatásul a következő átlag adatokat közöljük:

Koncentratio Na_2CO_3

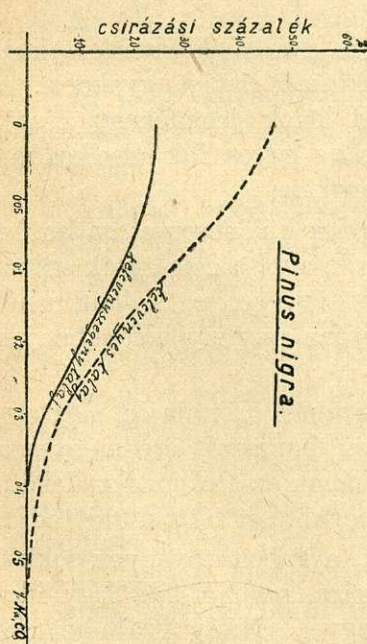
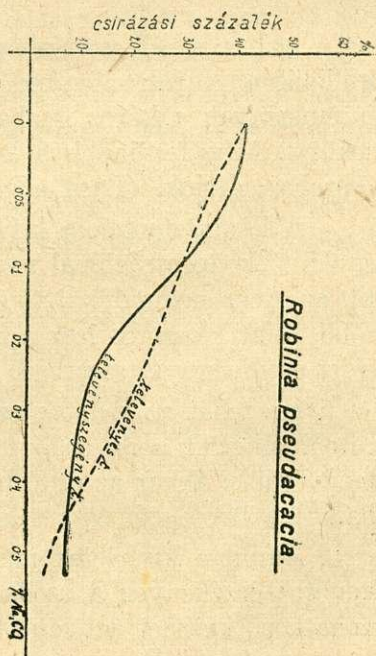
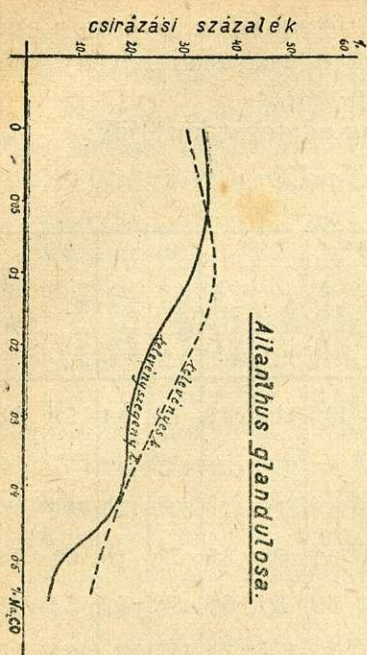
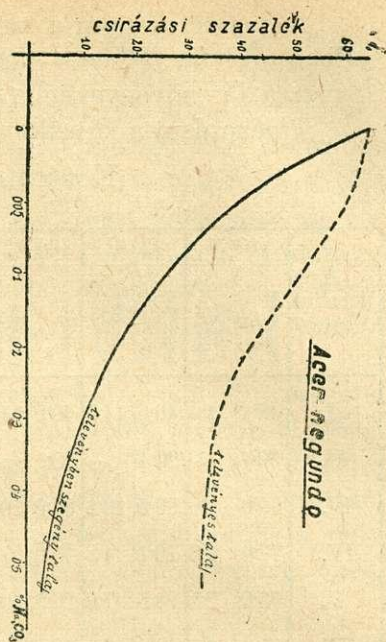
A sorozat száma	0 ‰		0.05 ‰		0.1 ‰		0.2 ‰		0.3 ‰		0.4 ‰		0.5 ‰	
	csírázási ‰	átlagos hosszúság	csírázási ‰	átlagos hosszúság	csírázási ‰	átlagos hosszúság	csírázási ‰	átlagos hosszúság	csírázási ‰	átlagos hosszúság	csírázási ‰	átlagos hosszúság	csírázási ‰	átlagos hosszúság
I.	48.1	14.4	46.6	14.5	40.0	14.4	39.4	10.6	11.3	6.0	7.6	4.1	5.0	2.3
II.	30.7	—	20.4	—	8.1	—	2.6	—	2.6	—	1.0	—	0.75	—
III.	90.0	10	86.6	10.8	85.3	10.9	82.6	11.0	81.0	11.9	80.0	12.7	74.6	10.5
IV.	37.8	4.8	16.7	4.2	15.0	3.6	9.1	4.2	9.1	3.5	7.5	4.0	5.0	3.0
V.	30.0	7.5	28.5	7.6	20.3	6.2	19.9	6.4	8.1	6.5	8.0	5.2	3.4	2.1
VI.	37.4	8.2	33.6	7.5	30.6	8.7	28.8	7.9	17.0	7.4	14.7	6.8	11.4	5.5

Amint a VI. sorozat mutatja, a talaj humusztartalma, különösen a fák növekedésére kitűnő hatást gyakorol. A humuszsavak a káros szabad OH ionok jelentékeny részét lekötik. Még feltűnőbb a kép, ha az egyes fák viselkedését összehasonlítjuk. (Lásd a grafikonokat.)

A humusztartalom kitűnő hatása különösen a magas 0.4 és 0.5 % koncentrációnál mutatkozik, ahol a csírázások száma pl. az Acer negundónál több mint tízszeres, az Ailanthusnál több, mint kétszeres lesz a humuszban szegény homoktalajon elért eredménnyel szemben.

Ha tehát az erdőt a szódatartalmú szíktalajon megtelepíteni sikerült s az erdő talajának humuszát eredményesen megvédjük: akkor az erdő humuszának az OH ionokat lekötő hatása a fák életét és a talajok megkötését biztosítani tudja.

Amint a kísérletek mutatják, a gabonanövények sokkal kevésbé érzékenyek a szóda hatására, mint a fák. Egy idevonatkozó kísérlet azt mutatta, hogy a sovány kvarc-homok-

ban csak 1.5 % szódataralom képes ezeknek a növekedését teljesen tönkretenni.

Ezzel szemben áll azonban a fáknek a humuszképző hatása s míg a gabonanövények önmagukban kellő trágyázás nélkül a szíktalajokat nemhogy javítanák, de fokozatosan kiélik, addig a fásnövények humuszképző sajátosságuk *fogva ott, ahol ezeket megtelepíteni sikerül, a szódataralmú talajokat is fokozatosan meg fogják javítani.*

Sajnos, amit az eddigi kísérletek elég félreérthetetlenül mutatnak ott, ahol a talaj szódataralma 0.3—0.5 %-ot fog elérni, a fásítás nehezen fog menni, miután ezen a fokon a fás növények már rendkívül érzékenyek a szódataralommal szemben.

Röviden összefoglalva, az eddigi kísérletek eredményei a következők:

1. A szíkes talajok NaNO_2 tartalma abban a mértékben, amelyben ezek a hazai szíkes talajainkban előfordulnak, semmiféle káros befolyást nem gyakorol a növényzet fejlődésére.

2. *A szóda erős növényi mérég. Vizes oldatban 0.4—0.5 % mellett a növények csírázását és növekedését teljesen lehetetlenné teheti. Humuszban szegény homokban, bár jobbak lesznek az eredmények, de 1.5 %-nál még kevésbé érzékeny gabonanövények fejlődése is teljesen megszűnik.*

3. *A megvizsgált fásnövények: Acer negundo, Ailanthus, glandulosa, Robinia pseudacacia, Pinus silvestris, Pinus nigra, a megvizsgált gabona növényeknél sokkalta érzékenyebbek. Vizes oldatban 0.3 és 0.4 % szódataralom mellett csírázásuk teljesen megakad s az eredmény a humuszban szegény homokos talajban sem lesz jelentékenyen jobb s azért valószínűnek tartjuk, hogy ezen koncentrációnál a fák megtelepítése sok nehézséggel fog járni.*

4. *Kisebb szódataralomnál azonban az erdősítés jó eredményeket ígér, miután a fák lehulló lombja által képezett humusztakaró a szabad OH ionok mérgező hatását fokozatosan csökkenteni fogja.*

További kísérletek folyamatban vannak. Ezek eredményeit később fogjuk közölni.

A közölt kísérletek tartama alatt az Erdészeti Kísérleti Állomás, dacára ugyancsak szűkre szabott költségvetésének, erkölcsileg és anyagilag hathatósan támogatott bennünket, amiért az állomás vezetőjének, *Roth Gyula* főisk. nyilv. r. tanár úrnak ezen a helyen is köszönetünket fejezzük ki.*

IRODALOM.

1. Dr. E. *Sigmond*: A hazai szíkesek és megjavítási módjaik 1923.
2. *Zsilinszky és Treitz*: A szíkes talajok javítása 1924.
3. *Glinka*: Die Typen der Bodenbildung.
4. *Ehrenberg*: Die Bodenkolloide.
5. *Russel—Brehm*: Boden u. Pflanzen.
6. *Vági*: Szíktalajokról. Erd. Lapok. 61. 1922.
7. *A. Brown*: Proc. Roy. Soc. 1909. Bd. 131.
8. *Ugyanaz*: „Ebenda“ 1905. Bd. 126.
9. *Sigmond*: Landw. Versuchstationen 47. Bd. 1896.
10. *Harris*: Journ. Agrailt. Research 24. p. 317. 1923.
11. *Magyar Pál*: A szíkfásítási kísérletek előtt. Bpest. 1924.

* Készséggel adunk helyet ilyen tudományos kutatások ismertetéséhez, azonban úgy véljük, hogy az „Erdészeti kísérletek“ magyértékű folyóiratát, ha mindjárt a mai viszonyoknak megfelelő szűkebb keretek között is, de már életre lehetne kelteni, hiszen már úgyszólván az összes tudományos folyóiratok talpraálltak. (*Szerk.*)

Erdőgazdasági életkérdések*

Írta Dr. Weisz Leo (Zürich)

I.

A svájci erdészvilágot élénken foglalkoztató s e lapokban is ismertetett** kérdésekhez, a berni „Bund“ szerkesztőségének felhívására, hosszabb cikksorozatban magam is hozzászóltam. Az ott közöltekből néhány fejezetet a hazai erdészfórum elé hozok. Remélem, hogy ha azok minden vonalon tetszésre nem is találhatnak, legalább egészséges eszmecserére fognak alkalmat szolgáltatni.

1. Az erdőeloszlás hiányai, az erdőfentartás kényszere.

A háború és az azt követő „béke“ okozta rázkódtatások és eltolódások könyörtelenül felfedték gazdasági rendszerünk „gyengéit“ s ma nyomatékosan pótlásokat, helyreigazításokat követelnek.

Eme próbát az erdőgazdaság sem kerülte el s ez alkalommal az elmúlt évtizedek erdőgazdasági politikája, sajnos, nem egy tekintetben, elégtelennek, helytelennek, részletmunkának bizonyult.

A háborús megterhelés azon a ponton törte át erdészeti rendszerünket, amelyre „*Forstpolitik in Ungarn*“ című munkámban már 1914-ben, mint erdőgazdasági politikánk leggyengébb pontjára mutattam rá: *arra a tényre, hogy az európai erdőtörvénykezés a 80-as évek vége felé, általában megrekedt és azóta nem jutottak tudományos haladásunknak megfelelő új szempontok érvényre.* Ennek folytán nem került rendezés alá az erdőeloszlás életbevágó kérdése sem.

* Jóllehet az évek hosszú sora óta külföldi tanulmányokat folytató szerző ezt a közleményét mintegy két évvel ezelőtt írta és bár fejtegetései bizonyos vonatkozásokban a mi magyar viszonyainkra, átmeneti állapotban vergődő országunk különleges körülményeire nem mindenben találók, közreadjuk abban a reményben, hogy a hallomás szerint munkában levő új erdőtörvény megalkotása előtt szakközönségünknek módjában legyen a különböző nézőpontokból megvilágított irányelvek fölött eszmecserét folytatni s a leszűrt életigazságokat tisztult felfogásban annakidején érvényrejuttatni.

** Lásd az „E. L.“ 1920. évi XIX., XX. füzetét.

A 70-es évek törvényei lényegükben bármily „alaposak” is, csak provizóriumok. Nem is lehettek egyebek, hiszen valamennyi a múlt század második felében tomboló árvizek hatása alatt jött létre. Az állami beavatkozás ezen első lépésénél pedig a legfőbb feladat az volt: határt szabni ama gazdasági irányzatnak, mely virágzó területeket pusztulással, országokat erdeiknek elvesztésével fenyegetett. Az ébredő, új szállítási- és értékesítési lehetőségeket nyújtó, modern gazdasági élet* elemi erővel tört be eladdig elszigetelt, félreeső területekre és az erdő, illetve a fa értékének felhajtásával nagy jutalommal kecsegtette azokat, kik erdeiket gyorsan letarolták. Ezzel az áramlattal kellett mindenek előtt *szembeszállni*, ez a fő célja a 70-es törvényeknek. Az akkori ismeretek és tapasztalatokhoz viszonyítva, valamennyi derekas teljesítmény volt. Ha most mégis elégtelennek bizonyultak, ez nem az elődök mulasztása, hanem azoké, akik *nem folytatták* az általuk megkezdett munkát. Ez bosszúlja meg magát ma oly rettenetesen.

Itt, Svájcban s köröskörül a szomszédos államokban, minden óvó intést túlharsogva, nagyszabású erdőírtást követelnek a mezőgazdák, mert sok helyütt kényszer útján tartott fenn olyan talajon az erdő, amely minden hátrányos következmény nélkül, más célra volna használható. Magyarországon például, ahol évtizedek óta még ott is szorgalmasan írtanak, ahol az csak a közérdek nyilvánvaló arculesapásával lehetséges, ma az Alföld erdősítésének szinte emberi erőt meghaladó feladata vár megoldásra. Eme ellentétes jelenségek, melyek egyaránt eddigi erdőpolitikánk nyilvánvaló csődjének biztos jelei, mind, *egyetlenegy* mulasztásnak következményei.

Negyven esztendőn át nem tartották szükségesnek az erdő területi eloszlását javítani s azt racionális alapokra fektetni. Kisebb helyesbítések nem számítanak. Nagyszabású akciót pedig seholsem kezdeményeztek. A 70-es törvények által teremtetett helyzet mindenütt szentesítést nyert, ez került aránylag a legkevesebb fáradságba, ütközött a legkisebb ellentállásba s azóta fokozódik a kopárosodás, mert véletlenül már akkor is kópár volt s nincs fája a magyar rónának s mert már

* és a kapzsiság. (Szerk.)

akkor sem volt sok erdeje. Pedig még Svájcban is, ahol minden talpalattnyi földre szükség van, sok oly talajon áll még erdő, amely más művelésre is alkalmas.

Bűn volt ez az erdőterületek visszahódításánál mutatkozó lanyhaság úgy erdőgazdasági, mint kultúrpolitikai és társadalmi szempontból s következményei ma hatványozott súllyal nehezednek reánk. Zúgolódni ez ellen nincs jogunk, mert mi magunk voltunk a hibásak.

Mi megtanultuk az erdőt más szemmel nézni, mint elődeink s miután egyideig nagyobbára fatermelők voltunk, kezdtük végre az erdőt magát, egész mivoltában szemügyre venni, funkcióit behatóbban megfigyelni, a közte és az őt körülvevő természet s emberi társadalom közti, eddig inkább csak gyanított, mint ismert összefüggéseket tanulmányozni, boncolgatni. E közben új világ tárult fel előttünk s oly belátásokhoz jutottunk, melyek a modern erdészt oly munkára képesítik, mely a kultúrpolitika úttörőjévé kell, hogy avassák őt. S míg mi magunk elég szépen haladtunk, teljesen megfellelkezünk ama kötelezettségről, amelyeket ez a magasabb nívó, alaposabb tudás, mélyrehatóbb ismeret rótt reánk. Hol kényszerült eddigelé a törvényhozó számot vetni kutatásaink, megfigyeléseink eredményeivel? Avagy, hol igyekeztünk eme eredményeket s a belőlük folyó következtetéseket, szükségességeket belevinni a köztudatba? Abba a köztudatba, amely még mindig az ükapák tanát vallja s amely szerint, erdőtervényeink meghatározására hivatkozva, az erdőnek csak a magas hegységeken, lavinák és kőgörgetegekkel szemben van védő hatása. Síkon, dombos vidéken kényszer útján való fentartása tehát jogtalan? Mit tettünk, hogy ez a köztudat magáévá tegye az erdő és a vízállás, az erdő és a talajvíz, az erdő és a pára képződés stb. közti összefüggés, a szelek erejére való hatásának ismeretét? Ügyszólván semmit sem!

Csuda-e tehát, ha ma azok, akik előtt mindez hétpecsétetes titok, rejtély, az erdészvilág féltékenyen őrzött „jobbantudása“, tudatlanságukban sok olyasmit kérnek, ami csak kárt okozna? A kisgyerek, aki még nem tudja mi a tűz, gyanútlanul, mit sem sejtve nyúl a lángba, s csak akkor kezd el sírni,

amikor már késő. Ilyen kisgyerek azonban ma erdőgazdaságpolitikai kérdésekben a világ legnagyobb része, még pedig a mi mulasztásunk folytán, mert a mi hivatásunk, a mi feladatunk volna őt oktatni, felvilágosítani.

E helyett azonban kényelmesebbnek tartottuk önönmagunkat „erdőrendőrökké“ átminősíteni s ahol a tudatlanság ellentállására találtunk, ott nem mindig a felvilágosítás fátyljával, hanem a paragrafus korbácsával, a törvény szigorával igyekeztünk jobb-belátásunknak, tudásunknak érvényt szerezni. Ezzel kiélesítettük a mezőgazdaság és az erdőgazdaság közti ellentétet és megnehezítettük, sőt nem egy helyütt egyelőre lehetetlenné tettük feladataink széleskörű megvalósítását.

Azonban nemcsak tanítanunk, hanem még tanulnunk is kell egyetmást, ha azt akarjuk, hogy e téren javulás álljon be.

Az apák örökét féltékenyen őrző *Cerberus*-szerep nem elégíthet ki többé olyanokat, kikben kötelességérzet van, mert az új ismeretek, a dolgok összefüggésébe való alaposabb betekintés új célok felé mutatnak. Az évtizedek óta folyton növekvő gazdaságtörténeti és anthropoprográfiai kutatások eredményei sem szolgálhatnak arra, hogy velük könyvtárakat tömjenek, hanem hogy tanítsanak, felvilágosítsanak. Hogy mily botor dolog előlük kitérni, bizonyítja a jelen. Ha süketek is voltunk velük szemben eddig, mégis eljött az idő, amelyben már most sokkal nehezebb körülmények között kell arra az útra térni, amelyet könnyen érhattünk volna el, ha idejekorán hallgattunk volna a dolgokban rejlő logikus összefüggés intő szavára.

Ilyen intelem volt ama kutatások eredménye is, melyek az erdő jelenlegi területeloszlásának történetével foglalkoztak. Mindenütt hallható hangon hirdették, hogy a mai állapot korántsem észszerűen felépített tervnek, avagy akárcsak tapasztalatok árán szerzett belátásnak is, évszázados szívós, céltudatos munkával teremtett eredménye, amelyet megőrizni, minden megváltoztatására irányuló javaslattal szembeszállni, kultúrtett volna. Óh nem! Az erdő területének jelenlegi eloszlása *véletlen!* Véletlen oly értelemben, hogy nem megfontolás,

hanem olyan történelmileg adott gazdasági és társadalmi viszonyok terméke, amelyekben kivált az erdő irtását vagy fentartását illetőleg *visszaélések* és passzív magatartás sokkal nagyobb szerepet játszottak, mint a szándékolt, magasabb nézőpontból kiinduló, jól megfontolt beavatkozás. Ekként maradt reánk a mai, sajnos sok helyütt még mindig szinte szentnek tekintett helyzet, amelyben örökösei vagyunk fátlan, száraz, szél-szántotta síkoknak, örökké vándorló homokbuckáknak, kiterjedt kopároknek avagy mihamarább kopárrá váló, sanyargatott területeknek, melyek évről-évre növekvő károkat okoznak. Ennek az állapotnak további fentartása úgy gazdasági, mint szociális és kultúrpolitikai érdekeknek ellentmond. Ez az állapot az, amely ellen most az idő maga rohan ostromra s amelyet tovább fentartani akarni: bűn!

Miután sem természet, sem történet ugrást nem ismer, az új munkát is ott kell folytatni, ahol a 70-es és a teljesen azok szellemében mozgó későbbi törvényhozás az építkezést abbahagyta.

Az akkori törvénykezésnek gócpontját a *véderdőkérésnek* szabályozása képezte.* Az erdőnek a környezetre való befolyásáról hiányoznak ugyan még szabatos megfigyelések, az összefüggés — mint már mondtam — maga is még ködös, inkább csak gyanított, azonban a tapasztalat minden kétséget kizárólag s kézzelfoghatóan bizonyította, hogy nagyon exponált helyeken az erdő eltávolítása káros következményekkel jár. Tanácsosnak látszott tehát az okozati összefüggés ismerete nélkül is, számot vetni a tapasztalati tényekkel s az ilyen erdők fentartását törvény útján biztosítani. Mivel azonban a törvényhozó a véderdő szabatos meghatározását adni nem tudta, az egész európai törvénykezésen végig úgy segített magán, illetve zavarán, hogy lehetőleg *részletesen* jelölte meg azokat a helyzeteket, amelyekben az erdőnek a gát, a *véderdő* szerepe jut. (V. ö. a svájci erdőtörvény 3. vagy a magyar erdőtörvény 2. §-át.)

* Szerző ebben a tanulmányában *véderdő* alatt nem a mi fogalmaink szerint meghatározott véderdőt érti, hanem általában az olyan erdőt, melynek törvényes kényszer útján való fentartása közérdekből megokolt.

Ezek a körülírások nem bizonyultak sem helyeseknek, sem elegendőknek. Sok ízben nem érték el a célt, igen gyakran túllőttek rajta. Ma végre oda lyukadtunk ki velük, hogy az erdész társadalom egyes köreiből az a vélemény, hogy mivel a véderdő meghatározásának eme módja csődöt mondott, hát — mint pl. Bavier legutóbb írta — egyáltalában nincs is szükség véderdőtörvényre. Paragrafusra! „Ha az erdőirtás tilos s a gazdaság képzett erdőtisztek kezében nyugszik: automatikusan biztosíthatnak az erdő kárgátló tulajdonságai.“

Ez az álláspont helyes volna tán erdészeti szempontból, ha már *ma* mindenütt erdő volna, ahol erdőnek kellene lenni. Társadalmi szempontból azonban még ez esetben sem állaná meg helyét.

Szent legyen a véderdő mindenki előtt. Mögötte az egész társadalom változhatatlan akaratának, elhatározásának kell állni. Ez azonban csak törvényben ölthet alakot. Nem paragrafusbálványozás, hanem a véderdő biztonsága kívánja meg ezt.

A véderdő kérdése tehát még ma is központi kérdés, aminthogy — mellesleg megjegyezve — az erdőpolitikának, mint a kultúrpolitika egy fontos részének, csak ez az egy nagy kérdése van. Minden más kérdésünk vagy a gazdasági, vagy a közigazgatási politika keretébe tartozik.

A véderdő kérdésének megoldásától, illetve attól a módszertől, amellyel a kérdést megoldani igyekszünk, függ immár a jövő erdőgazdaságának fejlődése és kulturális értéke.

Véleményem szerint csak egy olyan megoldása van e problémának, mely minden kultúrpolitikai követelménynek megfelel. És ez a véderdőnek oly értelmű meghatározása, amely szerint minden olyan terület, amelyen az erdő a talaj, továbbá a befolyása alatt álló környezet termékenységét biztosítja avagy fokozza: véderdőterület, amelynek beerdősítése, erdőállományának kényszerfentartása, kezelésének

állami felügyelete törvény útján biztosítandó.* Minden más, gazdasági avagy egyéb okokból fenmaradó, vagy a jövőben létesítendő erdő azonban az állami felügyelet, kényszerfentartás stb. befolyásolás alól fölmentendő s — az erdővédelmi szabályok keretén belül — a tulajdonos szabad rendelkezésére bocsátandó.** Az erdő fentartásának kényszere elméletileg csak ott jogosult, ahol az fenti meghatározásom értelmében: véderdő. S az erdő véderdő sokkal szélesebb körben, mint azt eddig az erdőtörvények vallották.

A nehézségeket, amelyekbe e meghatározásból származó feladatok megoldása ütközik, éppúgy ismerem, mint

* Az ilyen értelmű véderdőtérület igazságos meghatározása a gyakorlatban módfelett nehéz, sokkal nehezebb, mint a rugalmas, feltétlen erdőtalaj megállapítása. Ettől eltekintve azonban, a véderdőtérület (erdőként fentartandó erdőtérület) meghatározását még azzal is ki kellene egészíteni, hogy általánosan fentartandó az erdő, ha a közérdek úgy kívánja.

A véderdőtérület meghatározásának fokmérője egyedül az ország érdeke, a *közérdek lehet*. A legutóbbi idők megmutatták, hogy vannak esetek, amikor az ország érdekében jogosult az olyan lépés is, amely eddigi felfogás szerint a magánjog legbensőbb szentélyébe való beavatkozásnak minősítettett.

Teszem azt, a mai helyzetünkben átmenetileg jogosult lehet még az a felfogás is, amely országos érdekből a meglevő erdőket, ha kell, mind véderdőtérületek, vagyis az átmenetileg erdőként fentartandó erdőtérületek közé sorozza.

Mindenesetre szükséges azonban, hogy az erdőgazdaság szabad fejlődése érdekében az állam szempontjából szükséges erdőfelügyelet mértéke szabatosan körvonaloztassék, amire különösképen akkor lenne szükség, ha az erdészeti igazgatásról szóló törvény tényleg életbelép.

Szerk.

** Ez a felfogás talán érvényesülhet Svájcban, ahol aránylag csekély kiterjedésű a más gazdasági művelésre alkalmas talaj, nemkülönben normális viszonyok között, amikor minden erdőtalajt erdő borít s egyéb közérdekű szempontok ezt nem gátolják, minálunk azonban, ahol különösen ebben a megbeszített ország részben ezek az erdők tartják a lelket a még vegetáló erdőgazdaságban, manapság veszedelemmel járna ennek az elvnek ilyen szabadulvú keresztülvitele. *Ilyen szabadelvűség volt a magánerdők elpusztulásának elősegítője.*

Egyébiránt elvileg teljes merevséggel elzárkózni ez elől a felfogás elől sem lehetséges, azonban ez az állapot minálunk talán csak évszázadok múlva következhetik be, amikor az előlemlített helytelen erdőeloszlás céltudatos tervszerűséggel törvényes beavatkozással fokozatosan helyesbítést nyer s amikor visszahódítatnak mindama földterületek, amelyeken igazság szerint ma erdőnek kellene állni.

(Szerk.)

azt az ellentállást, melyet a megvalósítás érdekében súlyos harcokban kell megtörni. Hiszen amit az idő ma tőlünk vár és követel, nem egyéb, mint új honfoglalás racionális alapon, az erély azonban, amellyel megvalósítani igyekszünk, mércéje lesz kötelességérzetünk fokának.

Nehézségeket fog egy ideig még az a tény is okozni, hogy míg az erdőgazdaság mellékesebb kérdéseiben is egész halom tudományos megfigyelés áll már rendelkezésünkre, addig éppen azon a téren, amelyen a véderdőtörvénykezésnek kell fegyvert, bizonyítékokat keresni, eddig alig tengette néhány sovány fűszál magányos életét. Engler tanár legutóbbi nagy műve (*Der Einfluss des Waldes auf den Wasserstand*) e téren új korszak kapuit tárta fel s hinni akarjuk, hogy ezentúl az erdőről magáról s környezetének befolyásolásáról nemcsak többet fogunk hallani, hanem mielőbb sikerül a véderdő gyakorlati meghatározását, kijelölését exakt módszerek alkalmazásához kötni.

Jól megszervezett, céltudatos munkával, szívós kitartással oda kell azután hatnunk, hogy a kopároknak s oly, jelenleg mezőgazdasági célokat szolgáló területeknek sürgős, nagyszabású beerdősítése, amelyeknek erdőgazdasági használatára az ország, illetve a vidék érdekében áll, lehetővé tétessék.

A terv keresztülvitele — átmeneti torzsalkodásoktól eltekintve — végeredményben mégis meg fogja szüntetni az erdő- és mezőgazdaság közötti ellentéteket. A véderdőnek elismert erdő tisztelet tárgyát kell hogy képezze a nép előtt. (Ahol ez még nincs így, bele kell nevelni a véderdő iránti megbecsülést.) Tudnia kell, hogy tőle saját jóléte is függ s akkor azzal szemben nem fog többé jogosulatlan igényeket támasztani. Az ellentétek megszüntével megszűnik az ellen-szenv is.

Magától szűnik meg az ilyen megoldás esetén azonban egy, az erdőgazdasági politikában eleddig igen sokat vitatott kérdés fölvetésének szükségessége is: az eddigi törvénykezés értelmében nem véderdőjellegű erdők osztályozásának s bánásmódjának kérdése.

Mindkét módszer, melyet az európai gyakorlat, illetve erdőtörvénykezés e kérdés megoldásánál alkalmazott, nagyban hozzájárult az ellentétek kiélesítéséhez, a mai helyzet létrejöttéhez.

Az egyik mód tudvalevőleg az volt s Svájc is ezt alkalmazta, hogy ezen erdők kezelését egyébként nem befolyásolták, csupán minden további erdőirtást tiltottak el.* Mérvadó volt idevonatkozóan az a nézet, hogy az ország erdőterülete elérte azt a minimális határt, amelyen alul már csak pusztulás útjára lehet jutni.

Mondanom sem kell, hogy ily törvény szükségyszerűen egyenletlenséget szít, ha nem tervszerű erdőeloszlásnál mint spanyolesizma alkalmaztatik. Itt Svájcban figyelhetjük meg legjobban hatását.

Dacára minden szigornak, a „csizma“ keretén kívül eső kopár erdősítés kérdése még mindig vajudik s az ország érdekei nem eléggé védetnek. Másrészt a 80-as és 90-es években nagy kiterjedésű buja mezőket erdősítettek be a kivándorlás folytán elnéptelenedett völgyekben. S íme, jött a háború s vele oly szükség és nyomor, mint amilyet Svájc története még nem ismert. Az ország éhezett s a gazdák e foglalatásokat visszakérték... Megtagadtatott! Nem gazdasági érveléssel, hiszen még a fiatalosokat is óriás nyereséggel lehetett volna értékesíteni. Nem! Az erdőtörvény ama cikkelyére való hivatkozással, hogy Svájc erdőterületét csökkenteni nem szabad. A törvényhozó eme intézkedése eredetileg egész más területre vonatkozott, mint amelyen az utóbbi erdő áll, de a merev végrehajtás győzött.

* Az erdő mint tőke sajátságos természeténél fogva úgy birtokosára, mint a közre mézve akkor bír a legnagyobb értékkel, ha az erdőtőke sajátságos természetének megfelelően egyenletes tartamos használatokat, állandó jövedelmezőséget nyújt. Ennélfogva helyes, az erdőbirtokos magánérdekével szerencsésen összeegyeztethető, a fogyasztóközönségre, az államra rendkívül fontos közérdek, hogy minden erdő, tekintet nélkül tulajminőségére e tőke nem különös sajátságainak megfelelően rendszeresen kezeltesse. Egy faállományától megfosztott erdő birtokosára mézve évtizedeken át csak teher, az államra, a fogyasztóközönségre nézve értéktelen objektum. Közérdekből megokolható tehát az az állásfoglalás, amely további *ésszerű* korlátok bevezetését célozza. (Szerk.)

Helyes erdőtörvénykezés útján elérjük céljainkat a nélkül is, hogy más érdekeket fölösleges módon háttérbe szorítunk s az erdőt mások szemében ily helyeken gyűlöletessé alacsonyítjuk. Minél inkább respektáljuk mások érdekeit, annál inkább követelhetjük a mi igényeink méltatását, munkánk becsbentartását.

Azonban nemcsak az ilyen merevségnek, hanem az úgynevezett s erdőgazdagabb országokban inaugurált bajor rendszernek is megvannak a maga káros következményei. (Ezen épült a magyar erdőtörvény is fel.) Ez a nem véderdő-jellegű erdőkben az irtást csak ott tiltja, hol az erdő „abszolút” erdőtalajon áll. Abszolút erdőtalajnak a magyar erdőtörvény például a futóhomokot s a más gazdasági célokra alkalmatlan földet tartja.

Nemcsak az ilyen rugalmas intézkedések, hanem sokkal gerincesebb törvények eredménye is jórésben attól a szellemtől függ, amely a kivitel felett lebeg. Csoda-e, hogy az elmúlt évtizedek eredménye az volt, hogy a kiszabott korlátok túlbőnek bizonyultak? Azonban lelkiismeretesebb alkalmazása sem elégíthetett volna ki, mert nemcsak az fontos, hogy milyen talajon áll az erdő, hanem tán még fontosabb, milyen hatással lenne eltávolítása az általa oly sok tekintetben befolyásolt környezetre. (Einflussgebiet.) Így aztán ez a módszer minden elméleti elsőbbsége dacára többet ártott, mint a sokkal szűkebb látókörű svájci módszer.

Veszélyesnek bizonyult továbbá az az illogizmus is, amellyel esetleg jogosult gazdasági előnyök, könnyítések nyújthatása érdekében eddigelé véd- és abszolúttalajú erdő között mélyreható minőségbeli különbséget tettek. Ilyen különbség nem létezik* s mesterkéltné felállítására megbosszulta magát. Az erdő mindenütt véderdő, ahol a talaj a lombsátor védelme nélkül szenved, avagy a környezetet veszélyezteti.

Az általam javasolt véderdő-rendszer minden erőltetett, nem természetes beosztást fölöslegessé tesz s mivel a termé-

* Illetőleg az elválasztó határvonal sok esetben nehezen állapítható meg. (Szerk.)

szetadta viszonyokhoz alkalmazkodik, a felsorolt veszélyeket sem tartalmazza. Ellenben s ezt senki sem fogja elvitatni, automatikusan oldja meg általános állami felügyelet útján a többtermelés kérdését s ha mindjárt nem is ígér a jövő erdészének paradicsomot, mindenesetre békességet fog nyújtani.

Azonban egy kényes kérdés rendezését fogja ez az általános állami felügyelet szükségessé tenni. Az erdészeti szakképzés vajdó kérdésének alapos elintézését.* Mert ha nem sikerül ezt az erdőhasználat s kereskedelmi ismeretek irányában kibővíteni, minden ízében gazdasági szellemmel átítatni, akkor az „általános felügyelet“ is csődöt fog mondani. Leghamarább a magánerdőnél fog hajótörést szenvedni. Nem annyira azért, mert a tulajdonosok már elvből is kézzel-lábbal kapálódznak minden felsőbbbségi beavatkozás ellen, hanem mert ez a beavatkozás — ha nem helyesen képzett közegek útján gyakoroltatik — nagyobb kárral jár, nagyobb áldozatokat szokott követelni, mint amilyen előnyöket a „szakszerűbb“ műszaki üzemvezetés tud nyújtani. Ezért félnek a beavatkozástól. E téren sok a pótolni és javítani való, a tatározás és átalakítás munkájával tovább késlekedni nem szabad.

(Folytatása következik.)

* Erre a kérdésre a lehetőséghez képest mielőbb külön cikk keretében óhajtunk kiterjeszkedni.

medveczei és kisbisztereczi Medveczky Ernő †

A korán beköszöntött tavasz kegyetlen pusztítást végzett nagyjaink sorában. Mindnyájunk által valóban szeretve tisztelt jó kollégánk, *Medveczky* Ernő, ny. miniszteri tanácsos is áldozatul esett annak a biztosan ölü kórnak, amely a zólyomi és lipthói magas hegyekben évtizedekig szolgálatot teljesítő lelkes taxatornak, oly könnyen kijár.

A régi gárdának jellegzetes tagja volt *Medveczky* Ernő. Talpig becsületes, puritán gondolkozású férfi volt; csupa jóindulat, szelídség, szívjóság mellett, nem kisebb erénye volt a gerincesség. Kiváló szakerő, elsőrendű, pontos, lelkiismeretes hivatalnok volt. Az utóbbi időben szívbaja kínoztta, úgy, hogy vidéken, *Harangod* pusztán keresett üdülést s itt is érte március 25-én, családja körében a kérlelhetlen halál.

Medveczky Ernő 1868-ban, Léván született. A selmeci erdészeti akadémia elvégzése után (1889) a lévai uradalomnál kezdte szolgálatát. 1890-ben lépett állami szolgálatba, előbb a lippai erdőrendezőségénél (1894), majd a besztercebányai erdőigazgatóságnál (1897) szolgált. Ugyanabban az évben a főiskolán az erdőrendezési tanszéknél tanársegédként működött, majd ismét a besztercebányai erdőigazgatósághoz került (1897—1901). 1901—1905. évek alatt már a lipthóújvári erdőrendezőséget vezette, ezt követőleg a lugosi, majd a besztercebányai (1909) erdőrendezőség vezetését vette át.

1915-ben mint ellenőrködő főerdőmérnök, az erdőtanácsosi címet kapta, 1916-ban a földművelésügyi minisztérium kincstári erdőigazgatási ügyosztályába lett berendelve, 1922-től pedig az ügyosztály vezetésével bízott meg.

Itt egymásután érték a jól megérdemelt kitüntetések, többek között a háborús évek alatt tanúsított kiváló szolgálatainak elismeréseképpen a király a II. oszt. polgári hadi érdemkereszttel tüntette ki, míg végre 1924-ben a kormányzó valóságos miniszteri tanácsosnak nevezte ki. A magyar erdész-társadalom az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának tagjává választotta.

Folyó évi március 1-én vált meg szolgálatától, de a jól-

megérdemelt földi nyugalmat nem sokáig élvezhette, mert már március hó 27-én (Taktaharkányban) örök nyugalomra helyezték. A földművelésügyi minisztérium és az Országos Erdészeti Egyesület képviseltették magukat a végtisztességgel a koszorút helyezték a megboldogult ravatalára.

Emlékét mindenkor kegyelettel fogjuk megőrizni.

ns Csik Imre †

Nemkülönben megrendítően hatott mindannyiunkra *Csik Imre* ny. miniszteri tanácsos elhalálozásának szomorú híre, akit halála előtt néhány nappal még viruló egészségben láttunk kedvenc szenvedélyének, a vadászatnak hódolni. Amilyen feltűnő, hatalmas, férfias egyéniség volt külső megjelenésében, éppen olyan nemes belső lelkülettel, magyarosan úri gondolkozással volt megáldva.

Kiváló képességei révén korán került vezetőállásba, megnyerő egyéniségével s tapintatos modorával, a magyar középosztály és főúri körök legelőkelőbb társadalmában is szokatlan nagy tekintélyre tett szert.

Nemrégiben hallottuk saját előadásából, hogy azok közé a szerencsés halandók közé tartozott, akiknek megadatott hogy jelen voltak az erdőtörvény megszületésénél, annak végrehajtásánál, akik végigcsinálták a végrehajtás minden nehézségét s akik megérték annak beéredtségét is. Az erdőfelügyelők mintaképének tekintettük őt, akiben a kiváló szakképzettségén kívül megvoltak mindama egyéni tulajdonságok, amelyek révén minden vonalon őszinte tisztelőket és barátokat szerzett szakunknak.

Csik Imre 1857-ben, Nagybereznán (Ung vármegyében) született. Kezdetben műegyetemi hallgató volt (1874), majd a selmeci akadémiára lépett át, melyen 1879-ben végezte be tanulmányait. 1879-ben a közalapítványi uradalmak szolgálatában állott, 1881-ben tanársegéd volt a főiskolán, 1883—1885. évek alatt már a brassói kir. erdőfelügyelőségénél működött. 1886-ban a földművelésügyi minisztériumba rendelték be, 1889-

ben azonban már ismét kint találjuk a máramarosszigeti erdőfelügyelőségi kerületben, amelynek 1891-ben vezetője lett. 1896-ban a budapesti kir. erdőfelügyelőség vezetését vette át. 1904-ben a kincstári erdőigazgatás szolgálatába lépett át s a lipótújvári m. kir. erdőhivatal főnöki állásával bízott meg. 1907-ben ebben a minőségében főerdőtanácsos lett, 1909-ben azonban a földművelésügyi minisztérium I/B—2. ügyosztályának vezetésével bízták meg.

1911-ben miniszteri tanácsosi címet, 1915-ben jelleget kapott, 1916-ban pedig a király valóságos miniszteri tanácsossá nevezte ki. 1917-ben történt nyugalombahelyezése alkalmával sok évi hű szolgálatainak elismeréséül a *Ferencz József-rend* középkeresztjét kapta, nemkülönben a *Lipót-rend* lovagkeresztjével is ki volt tüntetve. Az erdészársadalom már régóta kitüntette bizalmával s egyesületünk igazgató-választmányának agilis tagja volt.

Temetése Budapesten április hó 1-én, nagyszámú előkelő közönség és szaktársainak részvétele mellett folyt le. Az Országos Kaszinó is nagy halottját gyászolta benne, egyesületünk, illetőleg szaktársai nevében pedig *Kozma István* választmányi tag búcsúztatta el. Egyesületünk koszorút helyezett ravatalára.

Emlékét mindenkor kegyelettel őrizzük meg.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK

Kérelem az ország erdőbirtokosaihoz

Újabb időben a földbirtokreform során előfordult több erdőgazdaságilag sérelmes javaslatról, illetőleg határozatról értesültünk.

Az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának határozatából felkérjük azokat a t. erdőbirtokos urakat, akik e téren sérelmet szenvedtek, hogy esetüket térkép-vázlat kíséretében és okmánymásolatok csatolása mellett, az

egyesülettel részletesen és kimerítően közölni szíveskedjenek.

Az egyesület az esetek természetéhez képest célszerűnek mutatkozó lépésekhez ilyképen konkrét alapot nyer.

Hasonló kérelemmel fordulunk az erdőre rótt adóterhek tekintetében is, a t. erdőbirtokos urakhoz.

Az egyesületnek e téren mozgó akciója súlyban csak nyerhet, ha konkrét adatokkal támasztható alá.

Különösen a földadó, a jövedelem- és vagyonadó kivetésének az erdő jövedelmével arányban nem álló, vagy egyébként sérelmes esetei azok, amelyekre vonatkozó, teljesen megbízható adatokat az egyesület hálával fogadna.

Az említett eseteknek és adatoknak az egyesülettel való közlése természetesen semmiképen sem teszi feleslegessé, a törvényt szabta felelősségi lehetőségek igénybevételét.

Budapest, 1925 április hóban.

Az OEE titkári hivatala.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A m. kir. erdőgazdasági szakiskolánál (Esztergom) az 1926. év őszén kezdődő 2 éves tanfolyamra, valamint a m. kir. erdőőri és vadőri iskoláknál (Királyhalom, u. p. Szeged 5. és Esztergom) az 1925. év szeptember havában megnyíló 1 éves tanfolyamra való felvételekre vonatkozó kérvényeket f. évi június hó 1-éig kell benyújtani.

Az erdőgazdasági szakiskolára vonatkozó részletes pályázati feltételeket és tananyagkimutatást 5000 K., az erdőőri és vadőri iskolákra vonatkozó pályázati feltételeket pedig 4000 K előzetes beküldése ellenében a m. kir. erdőgazdasági szakiskola, illetőleg a m. kir. erdőőri és vadőri iskola küldi meg az érdeklődőknek, amely iskolába a pályázó magát felvétetni kívánja.

Budapest, 1925. évi március hó 11-én.

Földművelésügyi miniszter.

IRODALOM

Dr. Szabó Zoltán: A növények életmódja. 1925. Szt. István Társulat. Örömmel kell üdvözlönnünk minden oly törekvést, amely a természettudományok népszerűsítését tűzi ki célul és a művelt nagy közönség érdeklődését igyekszik megnyerni a természet megismerésére. Különösen áll ez a botanikára, amely elől szinte érthetetlenül zárkózott és zárkózik el a magyar nagyközönség és különösen érzéketlenséget mutat a növények „élete” iránt. Pedig, de más szemmel járnának réten, mezőn, erdőben! E szempontból úttörő és hasznos munkát végezhet *Szabó dr.* és *France* alábbi munkái csak megfelelő elterjedésükről gondoskodjunk!

Szabó könyvében élvezet a növény bölcsojótól — csírázástól az alakok kidifferenciálódásán — az egysejtű, telepes és hajtásos növényeken át a növények társulásához, együttéléséhez. Főszílyt a növények háztartásának, berendezkedéseinek alapelemeire helyezi és nem a tulajdonképeni élettanra. Az életmódot, az alkalmazkodást, a célszerűséget, a különböző szervezetek típusait ismerteti, érintve a test belső differenciálódását — anatómiáját — is annyiban, amennyi a későbbi fejezetek megértésére szükséges. Könnyen érthető módon mutatja be a növények szervezetének alkalmazkodását a külső körülményekhez a szárazföldi-, a vízi- és heterotrof-növények berendezkedéseinek tárgyalásánál, nem hagyván figyelem kívül a belső átalakító erőket, sajátságokat sem. Végül a szimbiotikus életmód ismertetése után, nagy vonásokban a növénytársadalmat, a különböző formációkat tárgyalja. A népszerű formában mindamellett tudományos módon megírt minden fejezete a legnagyobb érdeklődésre tarthat számot és az olvasót egyúttal a növényélet fontos ismereteihez juttatja.

Roul France: A növények élete. Fordította: Lambrecht Kálmán. 1925. Dante kiadás. E munkában *France*, a nagy fiziológus, külön iskolát teremt a tudomány népszerűsítésének művészetében. Élettant írt elbeszélés formájában. Az elvont jelenségeket hol költői lendülettel érzékíti meg, hangulatot teremt, hol elbeszélés, kis történet keretébe illeszti bele; majd játszva tanít. Olvasása egyenesen élvezetet nyújt. Fejezeteinek rapszódikus címei, pl. Láthatatlan mérnökök. A boszorkánypörök botanikája, a Paragonok császára, a Növények szerelmi élete, stb. Bámulatos az a nagy földrajzi és történelmi olvasottság, amely egyesül a botanikai szakismeretekkel és méltó kifejezést talál a nyelvvezetben, amely felülmúl minden vára-

kozást. A növényélettan összes fejezeteit felöleli munkája és mindenünnen a jellegzetesebbet és érdeklődésre leginkább számot tartó, sokszor paradox-tényezőt teszi vezérfonallá, amely magával ragadja az olvasót és közbe szövi azután a finom nüanszokat, mélyértelmű ismereteket, tudományos megállapításokat. Azonkívül egybe van itt gyűjtve minden, ami a növény életében érdekes, sajátos, vonzó, misztikus. Francé az erdőt is nagyon jól ismeri és gyönyörű jellemzéseit találjuk művében, a különböző világrészek és formációk erdőségeinek is. Végül a saját botanikafilozófiájának ad hangot, amely nem transzcendentális kérdésekre (honnan, hová) keres választ, hanem új megismerésre vezet új axiómával: az emberi szellem csak a maga öt érzékének határában belül gondolkodhatik!

A kiadás zamatos magyar nyelvvezete a fordítót dicséri.

E. Hermann: Tabellen zum Bestimmen der wichtigsten Holzgewächse. 1924. Neumann kiadás, Neudamm. Hermann jelen rügy, lomb, fa meghatározó kulcsa, amely az erdészeti legfontos fákra, cserjékre, néhány meghonosodott külföldi fafajra terjed ki, a legjobbnak elismert a német irodalomban. Még a háború előtt elfogyott. Az új kutatásoknak megfelelőleg átdolgozva, kibővítve és rajzokkal illusztrálva most újból megjelent. Egészen új fejezete: azon fák mikroszkópiai jellemzésének ismertetése, amelyek szabad szemmel mikroszkópiailag nem különböztethetők meg egymástól. Itt különösen ki kell emelnünk a *Populus* (nyár) és *Salix* (fűz) fajok anatómiáját, amely a legújabb kutatásnak eredményét foglalja magában és a magyar irodalomban eddig még ismeretlen. (Bokor)

K Ü L Ö N F É L É K

Személyi hírek. Dr Boromissza Tibor megyés püspök Ááron Oktávián uradalmi főerdőmérnököt, a szatmári uradalom bükkzsércei erdőhivatalának vezetőjét, erdőtanácsossá nevezte ki.

A m. kir. Ferencz József tudományos egyetem tanácsa Földes Károly okleveles erdőmérnököt f. é. március hó 13-án „*summa cum laude*“ az államtudományok doktorává avatta.

Egy értékes, de elhanyagolt fafaj.¹ A Növénytani Intézet fatörzsgyűjteménye egy nagyon értékes példánnyal gazdagodott 1920-ban a diósgyőri m. kir. erdőhivatal részéről adományozott *Corylus colurna* (törökmogyoró) törzsszel, amely a diósgyőri vasgár területén állt és különösen korát tekintve, sok találgatás és ráfogás tárgya volt.

A fa korát meghatározó egyszerű évgyűrűszámálási mód a *Corylus colurna*-nál nem vezet pontos eredményre, amennyiben fája szórt likaesű, teljesen homogén, az őszi és tavaszi pásztaék egymástól nem különülnek el: az évgyűrűhatárok sem szabad szemmel, sem kézinagyítóval meg nem határozhatóak, úgyhogy a mikroszkóp segítségével kell igénybevenni. Komplikálta jelen meghatározást az a körülmény is, hogy a gesztbél felé eső része gombák által már meg volt támadva, miáltal a preparátumok készítése és feldolgozása különös gondosságot kívánt. A mikroszkópiái vizsgálathoz a fa feldarabolása szükséges a metszetek készítése és alkoholos glicerinben való puhítás céljából. A felaprózánál a sorrend könnyen megtartható, de az egymásután következő összeillő oldalak folytonossága külön eljárás nélkül fenn nem tartható és könnyen összetéveszthető. Ez a meghatározás exaktsáát veszélyezteti. Ezért az összeillő oldalakat preparálás előtt külön-külön kell megfesteni, amihez a phloroglucinsósav, clorcinkjód és káliumbichromát használható. Ezen eljárás bevált és ajánlható.

Négy rádiusz irányában végzett pontos vizsgálat átlag eredménye szerint — amelyek egymástól 1—2 évben térnek csak el — a fa kora 103 év. Átmérője 58.6 cm., kéreggel együtt 60 cm. Ezen vastagság eredeti termőhelyének — Dél-Magyarország (Damoglet), Balkán — ezen korig elérhető átmérőnek felel meg. Ez a körülmény arra enged következtetni, hogy ezen faj könnyen akklimatizálódik — a selmeci bot. kertben is kifogástalanul nőnek, a soproniban is a subalpini-klíma dacára szép idős példányok vannak — és Csonka-Magyarország domb-

¹ Az erdőmérnöki főiskola Növénytani intézetéből. 27. szám.

vidékein sikerrel lenne meghonosítható. Fája elsőrendű, sötét cseresznyebarna színű, szép bútorfá; nagyon jól faragható és véshető, miáltal az esztergályos, fafaragó iparban, sőt szobrászatban kitűnően bevált és keresett. Ára szabad alkú tárgya, amennyiben nagyobb mértékben versenyen kívül áll.

Kor év	Fagus	C. colurna	Fagus	C. colurna
	átmérője (d) cm.		átmérőjének (d) növedéke cm.	
5	2.44	2.00		
10	7.32	7.10	4.88	5.10
15	9.90	9.66	2.53	2.56
20	13.28	12.26	4.18	2.60
25	17.02	17.26	3.14	5.00
30	20.42	21.20	3.40	3.00
35	23.82	24.66	3.40	3.26
40	27.56	28.56	3.74	3.90
45	30.22	32.30	2.66	3.74
50	32.84	35.76	2.62	3.46
55	34.82	39.70	1.98	3.94
60	37.32	43.50	2.50	3.60
65	39.64	46.76	2.32	3.26
70	41.48	47.46	1.84	0.70
75	43.22	51.46	1.74	4.00
80	45.56	53.62	2.34	2.16
85	47.56	55.66	2.00	2.04
90	50.56	56.76	3.00	1.10
95	53.40	58.00	2.84	1.24
100	57.80	58.60	4.40	0.60

Összehasonlításként közlöm mellékelt a táblázatban, közel ugyanazon termőhelyről, a diósgyőri m. kir. erdőhivatal parasznyai gondnokságából származó és ugyanolyan átmérőjű, hasonló korú bükkfák átmérője növekedésének adatait, amelyekből kitűnik, hogy fatömegtermelés dolgában sem marad a

Corylus a *Fagus* mögött¹ míg értékben kb. megötszörözi. Az adatokból leolvasható fiatal korban az átmérő növekedése egyenlő a bükkével, 30 éves korától 70 évig erőlyesebb és túl-szárnyalja azt, 80 éven túl növedéke rohamosan csökken, míg a bükké egyenlő eréllyel emelkedik.

A *Corylus colurna* magassága eléri a 20 métert is és zár-latban hengeres, szép törzset nevel, szabad állásban alacsony-törzsű és óriás koronájú, vágaskora 100 év. Szereti a meszes talajt, bár termőhely szempontjából nem válogatós. A tiszta mészkösziklán is megél. Előfordul 50—800 m. t. sz. f. m. A tavaszi fagyok iránt kissé érzékeny, a meleget szereti, miért is a nyugati-déli oldalakra telepítjük.

Amikor erdeink értékének emelését szorgalmazzuk, ajánl-ható melegebb oldalakon, tisztán értékes haszonfa termelése céljából, kis mértékben való elszórt telepítése. Mint látjuk, tömegtermelés szempontjából sem marad nagyon hátra többi fáink mögött.

A tölgylisztharmat peritheciumainak újabb előfordulása Csonka-Magyarországon. Az Erdészei Lapokban² dr. Fehér a tölgylisztharmat peritheciumainak előfordulását Európában és a magyar erdőkben már ismertette. Most egy újabb adat jutott birtokunkba, amely érdekes is annyiban, hogy a tölgy-faj: *Quercus pubescens*.

Balázs Emil m. kir. főerdőmérnök küldötte be jelenleg is az anyagot identifikálás végett Esztergom város erdejéből.

A megtámadott molyhos tölgylevelek sarjhajtásokról származnak, főleg a János-napi hajtásokról D. vagy Dny. kitettségű alacsony záródású, kiritkult erdőrészekből. Ezenkívül a legjobban megtámadottak az erdőrészt déli széléről való. Ez a körülmény arra enged következtetni, hogy a peritheciumok kifejlődéséhez a tenyészeti idő alatt nagyobb hőmennyiség szükséges, amelyet a déli oldal biztosít számukra. A levelek vastag mycéliumbevonatúak és a szabad szemmel is kivehető fekete pontocskák — a peritheciumok — nagyon számosak a levél felső oldalán. Alsó oldalon számuk nagyon kevés. A peritheciumok mikroszkóp alatti képe teljesen azonos a Néger által³ közölt leírással és rajzokkal, úgyhogy azonosságukhoz kétség nem férhet.

¹ Nem állván egész törzs rendelkezésemre, teljes törzselemzést — sajnos — nem végezhettem.

² Erdészeti Lapok, LXI. évf. 168 old. LXII. évf. 71 és 344. old.

³ Néger: Der Eichenmehltau. Naturw. Zeitschrift f. Forst u. Landwirtschaft 1915 és Krankheiten unserer Waldbäume 1919.

A betegség biológiájának teljes felderítése végett újból azzal a kéréssel fordulunk a szaktársakhoz, hogy a megtámadott tölgyeseket kísérjék figyelemmel és minden erre vonatkozó megfigyelésüket a vizsgálati anyaggal együtt küldjék be a főiskolára. (Bokor.)

Növényvédelem. Ilyen címmel a napokban izléses kiállításban, nívós tartalommal egy új mezőgazdasági szakfolyóirat hagyta el a sajtót, amely feladatául tűzte ki, hogy a mezőgazdaság sok milliárd ellensége ellen indítandó harcban a tudás fegyverét adja a gazda, kertész, a szőlőbirtokos, stb. kezébe. A folyóirat munkatársai sorába tömörítette a növényvédelem és a mezőgazdasági többtermelés legkiválóbb szakembereit. Első számába az üdvözlést *dr. Mágocsi-Dietz Sándor* írta. *Bakó Gábor*: A tavaszi hernyóirtás, *dr. Husz Béla*: A burgonyarák, *dr. Sávoly Ferenc*: A hó mint vetéstakaró, *Kalocsa Gyula*: Pajzstetvek a szobai dísznövényeken, *Csörgey Titusz*: A vetési varjú gazdasági szerepe, *Warga Kálmán*: A madarak növényvédelmi jelentősége címen írtak igen beható és értékes tanulmányokat. A lap elevenségét a különböző rovatok, a jó rajzok és képek is biztosítják. A lap egyszer jelenik meg havonként és előfizetési ára igen mérsékelt: évi 48.000 K. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal (Budapest, VIII., Rákóczi út 51. IV. emelet 50).

Mocsárciprus. (*Taxodium distichum*, Sumpfcupresse.) Amerikából, Virginiából származik, nedves, mocsaras talajt kedvel. A fa növése és lombja egyike a legszebbeknek, levélzete világoszöld, finom, könnyed, tollszerű. Összel, mielőtt lehullana; barnás, vörössesszínűt kap. A kertészetben egyik legértékesebb fa minden jótalajú kert lapályos részén helyet kellene adni neki és pedig, ahol *Larix* és *Gingko* díszlik, ezek mellett. E három fenyő hullatja le leveleit nálunk. Igen valószínű, hogy mint hasznofának is, nagy jelentősége van, ha sikerül a magról nevelése útján nagyban szaporítani s a Tisza és más folyók árterein, részint az út- és védőtöltések kubikgödreinek szélén, részint a fűz- és nyárkélesek peremén elültetve meghonosítani. Az aránylag rövid idő alatt nagyértékű fává nevelhetjük. Szaporítása *W. Lauche* Dendrológiája szerint magvetés útján történik: „Vermehrung durch Samen, der am besten in Kästen mit Haideerde ausgesät wird“. Az eredmény felől célszerű lesz a „Königl. Gärtner Lehranstalt“-tól, Potsdamból felvilágosítást kérni. Nálam a magja még eddig nem kelt ki, de némely fenyőnek magja későn válik csíráképpé. Az első két példányt 1885-ben ültettem, egy régi „holt“ Tisza-meder szélén,

növényi korhannyal vegyült, vízhordta homok (föveny) talajon. Később ültettem többet is (mintegy 20 darabot) ; egyet mult évben kivágattam s a fáját megvizsgáltam: gesztjének színe vöröseslila, szíjjácsa fehéres. Valószínű, hogy éppen olyan használható fát ad, mint a lucfenyő, sőt lehet, hogy megfogja közelíteni jó tulajdonaiban a vörös fenyőt.

Dr. Székely Péter (Tiszaigar).

Amerikai mocsártölgy. (*Quercus palustris americana.*) 25 méter magasra nő, fája kemény s kezdettől fogva egyenes növéssű, míg a *Qu. robur* pedunculata kezdetben többnyire görbenövéssű s később egyenesedik fel. Ez a fa a neki alkalmas talajon jól és gyorsan fejlődik, oldalágai a fenyőkhöz hasonlóan vízszintesen terülnek el. Versenyt nő a *Qu. pedunc.*-val: mindkettőnek nagy előnye, hogy nedves talajon is jól nő és jól tűri, ha egész évben vízben áll is. Másrészt száraz talajon és száraz időjárás mellett is, bár lassabban, — de megnő.

Mindkettőnek nagy hivatása van a Tisza árterein leendő ültetésre. Az amerikai mocsártölgy levele eltér a közönséges tölgyétől, szép, fényeszöld s ősszel megpirosodik, mint az amerikai tölgyek nagy része.

Szép látványt nyújt szabályos növéssű, vérpiros lombja a napsütésben. Lombja október 15—20 táján szokott megpirosodni, de nem egyformán, mert míg egyike halvány, a másiké élénkpiros. Mint díszfa a kertekben elsőrendű, a mélyenfekvő részekben. Ennek a tölgyfajnak tenyésztése, tekintve gyors és egyenes növéssét, erdőgazdasági jelentőséggel bír, fája egyaránt alkalmas gazdasági-, szerszám- és épületfának, ágai pedig tüzfának becsesek. E fanemet 1885. év óta kultiválom s 1895 óta helyezek nagyobb súlyt ennek szaporítására. A 15—20 éves fa már bőven termi az apró makkot, mely elvetve jól kel. Igen kedveli az olyan talajt, melynek felsőrése vízhordta homok (föveny), de minden jó talajon díszlik, kivéve a nagyon kötött, fekete agyagföldet.

Nagyon fontos volna e szép fának ültetése a Tisza árterein, a védgátak és műutak, kubikgödreinek szélein. Erőtéljes események ültetendők, idősebbeket (5—6 évest) is lehet ültetni s ha gallyai jól visszametszetnek, az átültetést is jól tűrik.

Az ártereken lévő fiatal fűz és nyár kelesek közé kellene e fát makkról megtelepíteni és megtelepülése után ennek fejlődését a többi rovására elősegíteni, 30—40 év alatt szép eredménye lenne egy erélyes faültetési akciónak. Most, mikor felvidékünk tölgyerdősége idegen kézen van, nagy súlyt kell helyeznünk a tölgynek, mint haszonfának az Alföldön való kultiválására.

Dr. Székely Péter (Tiszaigar).

Előadás a miskolci szabadegyetemen. A Miskolcon megjelenő „Magyar Jövő“ február 21-iki számában olvassuk az alábbi, bennünket is érdeklő közleményt:

Földváry Miksa előadása a szabadegyetemen. A karzatot is zsufolásig megtöltő hallgatóság előtt tartotta meg a szabadegyetemi, költőien szép előadását *Földváry Miksa* főerdőtanácsos a városháza nagytermében, pénteken este hat órakor ily címen: *Az erdő poézise*. Könnyed lendülettel vitte hallgatóságát egyre bennebb az élővé varázsolt, élettől hangossá teremtett, majd csöndesen neszelő, méltóságosan nyugodt erdők rengetegébe. Szerelmének vallotta az erdőt a költői lelkületű előadó s valóban annyi gyöngédséggel, nemes jósággal, finom óvatossággal szólott róla, mintha édes álmodozása fölött állt volna őrt, majd kedves pajkossággal játszadozott volna vele üde álmából ébredésekor. Bájosan költői és színesen szép volt előadása második felében az erdő fáinak élettől beszédes és az emberi jellemrajzokkal párhuzamba állított rajza. Lelkesen hatott a magyar erdész fanatikus hitvallása, midőn a Kárpátok ormára ragadta a hallgatóság gyönyörűséggel telített lelkét. A szépségekben gazdag előadást lelkes tapssal jutalmazta a népes hallgatóság. Csorba György igazgató meleg szavakban fejezte ki köszönetét a szépségei mellett tanulságokban is gazdag előadásért.

A magunk részéről is szívből gratulálunk e sikerhez!

Halálozás. Id. *Gaál Károly*, kir. tanácsos, az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztár számvevőségi osztályának volt vezetője, egyesületünknek rendes tagja és volt pénztárosa, a 40 éves hű szolgálati aranyérem és a II. o. polg. hadi érdemkereszt tulajdonosa, 68. életévében március 16-án Budapesten elhunyt.

Id. *Gaál Károly* típusa volt az ideálisan pontos, lelkiismeretes hivatalnoknak. Katonai szolgálatával együtt összesen 49 évig állott megfeszített munkában. Szolgálatát a földművelésügyi minisztérium segédhivatalánál kezdte, majd az erdészeti segédhivatalnál is működött, végül az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztár számvevőségi osztályának vezetője volt.

Egyesületi pénztárosi munkakörétől — amelyet mindenkor a legmesszebbmenő szabatossággal és szorgalommal látott el — már évek óta megvált s jóllehet 1923 őszén nyugalomba vonult, mindaddig, míg egészségi állapota engedte, nem szűnt meg tevékenykedni. Egyesületünk koszorút helyezett ravatalára s a végtisztességen képviseltette magát.

Marosi *Máday* Izidor, nyug. miniszteri tanácsos, 86-ik életévében Budapesten f. hó 3-án elhunyt. A megboldogult Magyarország mezőgazdasági társadalmának egyik oszlopos tagja volt. Mint a földművelésügyi minisztérium tanácsosa, különös érdemeket szerzett a 90-es években a filoxera által elpusztított szőlőterületek újraültetésénél, de egyáltalában a mezőgazdaság minden ágában tevékeny munkásságot fejtett ki. Egy időben még egyesületünk igazgatóválasztmányának is tagja volt s ebben mintegy összekötő láncszeme volt a mezőgazdatársadalom képviselőinek. Elhunyt különösen a gazdatársadalmi körökben mély részvétet keltett.

Hodosi *Bende* Mihály, a gróf Zichy szeniorális uradalom erdőtanácsosa, az O. E. E. rendes tagja, 64. életévében március hó 22-én Balassagyarmaton elhunyt.

Béke hamvaikra !

Az „Erdészeti Lapok“ 1925. évi IV. füzetének HIRDETÉSEI.

**Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért
a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.**

Dijszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajtaival szedett hirdetés milliméterenkint 2500 korona. (Egyszeri megjelenés mellett egész oldal 400.000 K.) Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajtaival szedett hirdetések másfélszeres egy-ségárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Apróhirdetéseknél egy szó 1500 K, álláskeresői hirdetéseknél 700 K.
Külön mellékletek megegyezés szerint.

FARAGÓ BÉLA

**ERDÉSZETI MAGNAGYKERESKEDÉS
ÉS ERDÉSZETI CSEMETETELEPEK**

ZALAEGERSZEG

SZÁLLÍT

HAZAI ÉS KÜLFÖLDI FENYŐMAGVAKAT

ú. m.: pinus sylvestris, pinus austriaca, picea excelsa, larix europea, abies pectinata, pinus strobus, pinus Banksiana stb., továbbá lomb-levelű, ú. m.: akác, gleditschia, juhar, éger, szil, magaskőrös, amerikai kőrös és egyéb magvakat, valamint mindenféle hazai és külföldi gyümölcsmagvakat. Erdészeti csemetetelepeim a békeviszonyoknak megfelelően átalakítottak s mindenféle tű- és lomblevelű csemeték szállítására képesek. — Üvegházi és szabadföldi rőzsák nagy választékban. —

Árjegyzékkel, vagy kíváncsra külön árajánlattal készséggel szolgálók.

CÉGEM VÁLTOZATLANUL FENNÁLL!

A Faragó Béla cég csemetetelepei ma is tulajdonomat képezik, azok még csak időlegesen sem mentek át más tulajdonába, hanem mindenkor a Faragó Béla cég kizárólagos tulajdonát képezték. Minden ezzel ellenkező állítás, hirdetés valótlan s csak a nagyérdemű közönség meglepetésére szolgál.

FARAGÓ BÉLA

(5. III. 3.)

Jeles gimnáziumi érettségivel és kitűnő erdőőri szakvizsgával bíró erdőőr erdészeti középállást keres. Szíves megkereséseket a kiadóhivatal továbbít. Csermák János, érsekeradalmi erdőőr, Kalocsa, Erdőhivatal.

(10. III. 2.)

Allást keres folyó évi október elsejére, esetleg előbbi belépésre, Felvidékről menekült, 47 éves, családos, róm. kath. vallású, 4 középiskolát és a vadászterdei erdőőri szakiskolát végzett erdész, ki a csemetenevelés, felújítás, gyérítés, becslés, kihasználás, erdőberendezési és irodai munkákban 23 évi gyakorlat-tal és erről kitűnő bizonyítványokkal rendelkező jó szakember és jó vadász is. Mezőgazdálkodással is foglalkozott. Szorgalmas, erélyes, feltétlen józanéletű és becsületes. Állandó és szerény megélhetést biztosító, ezidőszerinti állásánál önállóbb állásra vágyik, hol munkásságát és becsületességét értékelnék és megbecsülnék. Kívánatra személyes bemutatkozásra is jelentkezhet. Szíves megkereséseket az Erdészeti Lapok kiadóhivatalába, Budapest, Alkotmány-u. 6. sz. „Erdész” jelígre kér. (9. III. 2.)

Hazai ipar és termelés

Köszegi

Fenyőmagpergetőgyár

Köszeg, Vasmegye

ajánl tavaszi vetésre legmagasabb
csiraképességi

**tűlevelű-, lombfa- és
gyümölcsmagvakat,
erdei csemetéket,
erdeifenyő-, feketefenyő-, lucfenyő-, thujamagot.**

1924. évi toboztermésből saját modern berendezett magpergetőnkben pergettük ki és azok magas csiraképességeért teljes szavatosságot vállalunk.

Árjegyzék ingyen és bérmentve!

Magyarország legnagyobb magpergetőgyára

Pontos és telktásmértes kiszolgálás

Árú- és kőrtásmértelekben nagy készlet

Kiskunmajsa község egy évi próbaidő kikötése mellett, erdőőri állásra pályázatot hirdet.

Évi javadalmazás: 4 q rozs, 6 q búza, 4 q morzsolt tengeri, 4 q árpa, 3 magyar hold szántó használata, 40 kg. szalonna, 40 kg. só, egy pár csizma szabad lakás és fűtés.

Kérvény az erdőőri szakvizsga letételét, eddigi szolgálatot, egészséges testalkatot, erkölcsi előéletet, életkort és katonai viszonyokat igazoló okmányokkal felszerelve Kiskunmajsa községénél adandó be. Az állás azonnal elfoglalható. (13. I. 1.)

Nagyobb dunántúli uradalom 4000 holdas erdejének kezelésére okl. kezelőerdészt keres. Olyan 38 évnél nem idősebb okl. erdészek, kik jónevű magánuradalmaknál önálló erdőkezeléssel foglalkoztak és erről, valamint erdősítési ügyességükről legjobb bizonyítékot tudnak felmutatni, küldjék ajánlatukat „Erdősítés 4733” jellegére Sikray hirdetőirodába, VI., Vilmos császár út 33. (11. I. 1.)

38 éves, kis családu főerdőőr, ki az erdészet minden ágazatában jártas, jó bizonyítványokkal rendelkezik, személyes bemutatkozásra megy, állást keres azonnali vagy későbbi belépésre, cím a kiadóhivatalban. (12. I. 1.)

Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő Részvénytársasága

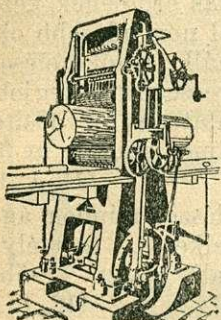
Budapest IX, Calvin-tér 7. sz.

Elvállalja termelt, tövönálló vagy feldolgozott fakészletek bizományi értékesítését, vesz és elad bármily mennyiségű tűzifát és fűrészelt anyagokat. Értékesítési kérdésekben
készséggel áll az erdőbirtokos
és erdőtiszt urak rendelkezésére.

Egy húszéves, nőtlen, erdőőri és vadőri szakiskolát végzett erdőőr, jó bizonyítvánnyal rendelkezik, állást keres. Rósa András Nyiregyháza, Sóstó erdő. (8. V. 2.)

Erdőőri és vadőri iskolát végzett egyén állást keres azonnali belépésre. Cím a kiadóhivatalban. (7. III. 3.)

34 éves özvegy gazdaasszonynak ajánlkozik. Külső- és belsőmunkát vállal, szerény igényű. Cím: Holczinger Joóné, Kossuth út 11. sz., udvar 2a. Sopron. (14. I. 1:)

KERETFÜRÉSZEK

FAMEGMUNKÁLÓ GÉPEK ERŐGÉPEK

Teljes telepek beszerzése, elhelyezése, tervezése
Szakvéleményezések Biztosítási becslések

LANGFELDER KÁROLY

okl. gépészmérnök, azelőtt a Langfelder V. gépgyár t-tulajdonosa
BUDAPEST, V. KERÜLET, KÁRPAT UCCA 7/b. (6. III. 3.)

VIZI JENŐ KÖRMENDI FENYŐMAGPERGETŐGYÁRÁ

KÖRMEND (VAS MEGYE)

*Ajánl a legolcsóbb napiáron szavatolt magas
csíráképességű erdei, fekete-, lú-, vörös- stb.*

fenyőmagvakat, továbbá frisster-

mésü akác-, juhar-, kőris-, gledics-, éger- stb.

lombfamagvakat, vala-

*mint frisstermésü alma-, körte-, cseresznye-, mahaleb-,
myrabolán- stb.*

gyümölcsmagvakat

Fenyőmagpergetőtelepünk, mint ilyen, a legnagyobb Magyarországon
Nagyobb szükséglet esetén külön előnyös árajánlattal szolgálunk

Távíratl cím: „Vizi, Körmend“

(2. IX. 8.)

DR. LAMM ANTAL
FENYŐMAGPERGETŐGYÁRA
KÖRMEND

 Sürgőnycim: DR. LAMM, KÖRMEND

LEGMAGASABB CSIRAKÉPESSÉGŰ
TÚLEVELŰ-, LOMBFA-, GYÜMÖLCS- ÉS SPECIÁLIS
KÜLFÖLDI MAGVAK
KAPHATÓK A LEGMEGBIZHATÓBB
MINŐSÉGBEN

(3. XII. 7.)

Cégem 1918 óta fennáll és gyáram 1923-ban modern berendezéssel
újjonnan lett felépítve, mely nem tévesztendő össze más céggel.

Az „Erdészeti Lapok“ 1925. évi IV. füzetének tartalma:

	Oldal
<i>Dr. Fehér Dániel és Vági István:</i> Vizsgálatok a szikesfásítási probléma biokémiai vonatkozásairól	115
<i>Dr. Weisz Leo:</i> Erdőgazdasági kérdések (I.)	123
<i>Medveczky Ernő</i> †	134
<i>Csik Imre</i> †	135
<i>Egyesületi közlemények:</i> Kérelem az ország erdőbirtokosaihoz a földreform során előfordult sérelmek közlése tárgyában	136
<i>Hivatalos közlemények:</i> Hirdetmény az erdőgazdasági szakiskola, valamint az erdőőri és vadőri iskolába való felvétel ügyében	137
<i>Irodalom: Könyvismertetés.</i>	
<i>Dr. Szabó Zoltán:</i> Növények életmódja (Bokor R.)	
<i>Roul France:</i> A növények élete (Bokor R.)	
<i>E. Hermann:</i> Tabellen zum Bestimmen der wichtigsten Holzgemächse (Bokor R.)	138
<i>Különlélek.</i> Személyi hírek — Egy érdekes, de elhanyagolt fafaj (Bokor R.) — A tölgylisztharmat peritheciumainak újabb előfordulása Csonkamagyarországon (Bokor R.) Növényvédelem — Mocsári ciprus (Dr. Széky P.) — Amerikai mocsártölgy (Dr. Széky P.) — Előadás a miskolci szabadegyetemen — Halálozás	140
<i>Hirdetések</i>	I—V